

Református hitéleti lap

XIX. évfolyam 7. szám

2015. július

ÚJRASSZIZMUS

"A gyerekek a West Pride nevű fesztiválon szivárványos zászlókat lobogtatnak, miközben a mozgalom jelszavait skandálták. A lap tudósítása szerint az óvodásokat nagyjából egy hétig készítették fel az eseményre. Az óvoda idén második alkalommal vitte ki a gyerekeket a felvonulásra. ... Az esetről Sara Ghazi óvónő azt mondta: az emberi méltóságra és arra oktatják a gyerekeket, hogy nem számít a nemi irányultság, sem a bőrszín. Arra szeretnék ösztönözni a gyerekeket, hogy merjenek különbözni egymástól."

Irtózatos a hőség, a meleg. Napi középhőmérséklet a legmagasabb riasztási fokot is elérte. Nem elég a meleg helyzet. Európa görögjei és a peremvidékek, a bevándorlási hullám feladják a leckét az identitást már csak hírből ismerő európaiak számára. Képzelnünk el egy utasszállító repülőt, amely valamilyen csoda folytán egyben maradt törzzsel sikeres kényszerleszállást hajtott végre egy hegycsúcson. Ott billeg az ormon. A mentés elkezdődött. Az első kimászó emberek, meg a helybeliek szedegetik ki a többiek értékeit, és kéri, hogy adogassák is kifelé. A repülő billeg. Ki lehetne kötni, alá lehetne támasztani, de valahogy se a kintieknek, se a bentieknek nem jut eszébe. Akinek igen, azt gyorsan lebeszéli a billegéshez való jog gyönyörű jövőjének lefestésével. Így billegünk itt Európában. Szinte már megszoktuk, hogy állandósult ez a lét és nemlét közötti állapot. Még jól is eshetne, ha ez szórakozás lenne, ha éppen nem változhatna egy pillanat alatt beláthatatlan idejű és végű zuhanássá. Az egyensúly megzavarására alkalmas kontrolálhatatlan helyzet teszi egyre reménytelenebbé ezt a billegést, ahol azok jártak jól, akik

már kinn vannak, vagy eleve kinn voltak.

Szóval billegünk. Billegünk lelkileg, testileg, mentálisan.

Európa szétszakadóban van. Nem is szegénység gazdagság, észak dél, bőrszín, politikai irányok, népek és nemzetek között és talán nem is a szexuális irányultság között van a törésvonal. Ezek csak tünetek már.

Ismét új faj van születőben. Új rassz. A régi új. Akik istent játszanak. (Teljesen mindegy ebben a pillanatban, hogy hogyan vélekedünk Isten létezéséről. Csak az a lényeges, hogy a helyére képzeljük magunkat vagy nem. Istennek valljuk magunkat vagy nem.)

Itt vannak ezek a szerencsés svéd óvodások. Mindenük megvan. Jó helyen élnek. Most éppen arra tanítják őket, hogy merjenek különbözni lenni. Csak szivárványos zászlóval, betanított skandált jelszavakkal, meleg-felvonuláson. (Tudjuk Brian élete. - Ti mind egyéniségek vagytok! - Igen Brian!)

Mindeközben az USA egyik államában cukrász házaspár nem írta fel egy tortára, hogy támogatná az azonos neműek házasságát, a hitükre és meggyőződésükre hivatkozva. Így úgymond megtagadtak egy szolgáltatást egy homoszexuális pártól. Akik több száz cukrász közül választhattak volna (gondolom én) még. De nem. Nekik meg kell lekéztetni és büntetni a maradi régi faj, rassz gyermekeit az államhatalom segítségével. Sikert is pénzbüntetésre ítéltetni őket e provokációval. A jog és demokrácia újvilágbeli hazájában azt gondolnánk, ha már milliókat fizettek ki büntetéséért, talán elmondhatják az indokaikat is. De erre nincs joguk.

Mindeközben Münchenben a jelzőlámpákat alakítják át az új faj igényeinek

megfelelően. _A toleranciátolerancia jegyében két alakosak. Még szimbolizálhatnák a barátságot is, meg a békeséget és emberséget is, de nem felejtik el hozzátenni, hogy ez nem az. Ez az új faj felé irányuló tolerancia. Neked ezt kell hinned, gondolnod. Hogy értsd is, a szemedbe szúrják minden sarkon. Hogy ne kerülhesd meg büntetés fenyegető árnya nélkül, minden közlekedési lámpával felszerelt átkelőhelyen.

Természetesen nem csak a meleg kérdésben mutatott inkompetens, impotens társadalmi válságra kell gondolnunk, hanem entitásunkat bármilyen módon veszélyeztető gondolkodásmódra. Terrorizmusra, hódító háborúkra, a bolygó kizsákmányolására, a fenntartható fejlődés hitére.

Most odaért az emberi technika, robotika, géntudomány, hogy átírhatja a teljes emberi viselkedést, gondolkodást. A lehetőségek határtalanná váltak, ezért már csak a társadalmi közös tudat áll útban. Meg az, ami alakítja, pl. világnézet, vallás, hit.

Ez új rassznak a létezése és fennmaradása szükségszerűen hozzákötődik ahhoz az igényhez, hogy bevegje az élet minden területét, pl. a keresztyénség hitét, templomait, szertartásait, vagy eltörölje azokat. Ezzel együtt kitermel több millió pszichésen is vesztes embert. Ez nekem nem úri huncutságnak tűnik, hanem élet-halál harcnak.

Akik az Isten igazságát hazugsággal cserélték fel, azok a teremtményt imádták és szolgálták a Teremtő helyett, aki áldott mindörökké. Ámen. Római levél 1,25

Soós Szilárd lelkipásztor
www.reposzt.hu

AZ OROSZLÁN JEGYÉBEN

„Negyven napig volt a pusztában, miközben kísértette a Sátán. Vadállatokkal volt együtt, és angyalok szolgáltak neki.” Márk 1,13

Mielőtt bárki hitetlenkedő csodálko-zás-sal elkezdene forgatni előre-hátra a kezében tar-tott újságot, sietek megnyugtanni mindenkit: nincs szó tévedésről! Nem valamiféle horoszkó--pos írás következik a lelki útavaló ro-vat-ban. Az más újságban szokás. A fenti címet az ihlet-te, hogy lapunk tervezett következő megje-lenéséig Márk evangéliumát fogjuk olvasni a Bibliaolvasó Kalauz szerint, vagyis a július és az augusztus hónapok az „oroszlán jegyében”, azaz a Márk evangéliuma olvasásának jegyében fog eltelni.

Márk evangélistának a keresztyén ha-gyomány-ban az oroszlán az attri-bú-tuma. Így ábrá-zolják őt a templomi freskók, szó-szék-faragványok.

Hogy miért? Azért, mert evangéliumának elején a 40 napos pusztai tar-tó-z-kodásról tudósít, és azt írja Jézusról: „*kí-sér-tette a Sátán, vadállatokkal volt együtt, és an-gyalok szolgáltak neki.*”

A két másik evangélista, Máté és Lu-kács más hangsúlyt ad pusztában töltött 40 nap-nak, amikor így konkreti-zálják a megkísértés mi-ben-létét: jólét, hírnév, hatalom. A ke-nyér-kér-dés (anyagiak), az elismertség (hiúság) és a ha-ta--lomvágy máig létező, ismert kísértések. Könnyen elcsábítják az embert, hogy a ciniz-mus szájívével ébredjen fel fiatalkori világmeg-vál-tó álmából, és az Istenről neki rendelt élet-út--járól letérve járja a saját útját, mit sem tör-röd-ve azzal, hová vezet...

Márk a rá jellemző szűkszavúsággal mint-ha nem a kísértés tartalmáról, hanem ter-mé--szetéről és annak sajátosságáról szólna. Azt írja: közvetlenül az után, hogy meg-ke-resz-telkedésekor leszállt rá, a Szentlélek Jézust kivitte a pusztába, és kitétte a próbának.

Ebben, a kísértésnek azt a sajátosságát is--mer-hetjük fel, hogy elhívás nincs próba nél-kül, kiválasztás nincs kísértés nélkül. Nem tud-juk, mivel kísértette a Sátán. Bizonyára tudta, mi-vel próbálkozhat. Amint a mi esetünkben is biz-tosan tudja, mivel

érdemes próbálkozni. Mi-fé-le új ötletekkel előállni. Az ismert áldás-for-mu-la stílusában szólva: hol elhívás, ott eltérítés, hol kezdet, ott kísértés...

De azt is megismerjük az Márk tudósi-tá-sá-ból, hogy a kísértésnek rendelt ideje van. A 40 nap meghatározott időszakot jelent. Egy meghatározott ideig volt Jézus a pusztában, és ad-dig volt ideje a kísértőnek. Ám az az idő le-telt. Eszünkbe jutnak Jakab apos-

A pusztában böjtölő Jézus (William Dyce festménye, 1860 körül)

tol szavai: „*Boldog ember az, aki a kísértés idején kitart, mert miután kiállta a próbát, elnyeri az élet koronáját.*” Jakab 1,12

Jézus megkísértésének tudósítása együt-tal az ő próbában való kitar-tásáról is szól. Bár megértenénk a mi megpróbáltatásaink idején a ki-tartás üzenetét, és meghallanánk a kitartóknak szó-ló ígéretet!

„*Vadállatokkal volt együtt és angyalok szolgáltak neki*”- mondja Márk. Az evangélista jelképévé vált oroszlánt a szöveg ugyan nem em-lí-ti, de mindenképpen olyan élethelyzetben láttat-ja Jézust, amely a megromlott természet tör-vé-nye szerint halálos veszélyt jelent. A kí-sér-tés természetéhez tartozik, hogy a mondat el-ső felét sokszor tapasztaljuk. Olykor a minket ért nyomorúságot még fel is nagyítva. Ám fur-csa módon a mondat második feléről megfeled-ke-zünk. Arról, hogy Isten velünk, mellettünk van. Az védi életünket, Aki teremtette az eget, a földet és a tengert, és mindent, ami bennünk van.

Hogyan is mondja a zsoltáros? „*Ha az Urat tartod oltalmaznak, a Felségest hajlékodnak, nem érhet téged baj, sátradhoz közel sem férhet csa-pás. Mert megparancsolja angyalainak, hogy vigyázzanak rád minden utadon... Mivel ra-gaszkodik hozzám, megmen-tem őt, oltal-mazom, mivel ismeri nevetem...*” Zsoltárok 91, 9-10.14

A kísértés természetéhez tartozik: „ne higgy, ne bízz Isten oltalmá-

ban!” Amikor ilyen hangok szólnak meg lelkünkben, ne feledkezzünk meg a Márk tudósításáról!

Ugyanakkor: ez a vadállatokkal való együtt lakozás jeladás a messiási idők eljőve-te-lé-ről! Ézsaiás könyve így festi le a messiási idő-ke-t: „*Akkor majd a farkas a báránnal lakik, a párduc a gödölyével hever, a borjú, az orosz-lán és a hízott marha együtt lesznek, és egy kis-fiú terelgeti őket...*” Ézsaiás 11,6

A 40 nap letelte után Jézus elkezd messiási kül-detésének beteljesítését. Márk „oroszlános” tudósításában a kísértésről azt is megtudjuk, hogy az nem a végét jelenti a kegyelem munká-jának, hanem a kezdetét! Éppen ezért idézzük újra Jakab apostolt: „*Teljes örömmel tartsátok testvéreim, ha különféle kísértésekbe estek, tudván, hogy hitetek próbája állhatatosságot eredményez.*” (Jakab 1:2)

**Máté László, esperes
lelkipásztor**

TÁBOROZNI VOLTUNK

A nagyigmándi és a szákszend i református hittanos gyermekek ez évben is, június utolsó hetében, Tagyospusztán táboroztak. Összesen 32 gyermek tudott részt venni a programban, 5-en Szákszendről és 27-en Nagyigmándról. A tábor programja jerikói történeteket dolgozott fel, így beszéltünk Ráhábról és a kémekről, Jerikó ostromáról, Zákusról és Bartimeusról. Voltak játékok és vetélkedők, Ki mit tud?, szalonnasütés, és strandolás a Fényes strandon. Egy délután Molnárné Takács Anetta fazekas vezetésével készíthettek gyönyörű emléktárgyakat a résztvevők. Köszönetet mondunk Nagy Lajos és családjának és Horváth Sándor és családjának az élelmiszerek beszerzéséért, valamint Csonka Editnek, Körmendi Beátának és Pékné Kocsis Katalinnak a jól tartásunkért. S persze várjuk a jövő évi táborot...

Sugár Tamás

FŐGONDNOKOK TALÁLKOZTAK

A Kárpát-medencei egyházkerületi vezetők Huszár Pál dunántúli főgondnok, a Magyarországi Református Egyház Zsinata világi elnökének meghívására érkeztek a dunántúli városba, hogy a közös gondolkodás mellett a környéken tett kirándulások keretében egymás jobb megismerésére is sort kerítsenek.

A közélet infantilizálódásának és az értelmiség manipulálhatóságának veszélyeire figyelmeztetett előadásában Nagy Sándor korábbi dunamelléki főgondok, hangsúlyozva, hogy ebben a helyzetben a keresztyéneknek fokozott felelősségük van a hiteles tájékoztatás terén. A Magyarországi Református Egyház (MRE) Zsinatának korábbi világi elnöke kifejtette: a klímaváltozás vagy a bevándorlás kérdésében, de más súlyos problémák esetében is lobbierdekek mentén születnek a döntések, ezért a keresztyéneknek különös felelősségük részt venni a politikában, mert ha távol maradnak tőle, mások fogják helyettük meghatározni, hogy merre menjen a világ. Nagy Sándor szerint az egyház intézményesen is sokat tesz a közéleti érzékenység fejlesztése érdekében részben az oktatási

intézményei, részben pedig a vallásoktatás által.

Rossznak látja az egyház társadalmi megítélését napjainkban Adorján Gusztáv. Ennek oka szerint, hogy a református közösségek jelentős részéből hiányzik a kellő nyitottság. – Az egyházat sokan sötétnek és feketének látják, pedig Krisztus mosolygós volt és szeretettel teli – fogalmazott a ti-szántúli főgondnok, aki úgy véli: az egyház világi tisztségviselőinek legfontosabb feladata éppen az, hogy szakmai tekintélyük és kapcsolatrendszerük révén kapocs legyenek az egyház és a rajta kívül élő emberek között.

A főgondnok hozzátette: e célt segítetik az egyház oktatási és szociális intézményei, de csak akkor, ha a hitéleti munka mellett profi módon és átláthatóan végzik szakmai tevékenységüket is. Adorján Gusztáv szerint az egyháznak a földi problémák feltárásában és megoldásában is segítenie kell, együttműködve ennek érdekében akár a politikával is. Ezért nyitottnak kell lennie akár újabb intézmények átvételére is, csak így élhet a napjaink nyújtotta lehetőségekkel.

A SZERETETOTTHON KÜLDÖTTEI

Nagy volt az öröm Jún. 7-én Ácson, hiszen látogatóink voltak a Dunaalmási Szeretetotthon lakói, gondozóikkal együtt. Ezen a vasárnapon tartottuk szintén a tanévzáró istentiszteletünket és családi napunkat is. A délelőtti istentiszteleten közösen vettünk részt, ahol zenés áhítattal, versmondással és harangjátékkal kedveskedtek nekünk az otthon lakói. Igét hirdetett Márkus Dániel lelkipásztor úr, aki szemléletesen és izgalmasan beszélt a sóról. Az istentisztelet után is nagy volt a nyüzsgés az udvaron is, hiszen készült a finom gulyásleves, asszonyaink készsülödték a vendégek fogadására és a lángossütésre. Áhítatunk után közösen vettünk részt az ebéden, majd az ezt követő kézműves foglalkozáson az otthon lakóinak vezetésével. Délután ifjúsági énekeket énekeltünk gitárkísérettel, kézműveskedtünk és kipróbálhattuk az ugrálóvárakat is. Estefele énekkel búcsúztak el tőlünk és hosszasan integettünk egymásnak. Ez a nap mindenki számára felejthetetlen marad.

VENETIANER SÁNDOR

Gyermek és ifjúkor

Venetianer Sándor a Tolna megyei Faddon született 1853. június 17-én zsidó családban. A körülmetélkedés alkalmával kapott zsidó neve bibliai név, Ézsaiás volt. Fadd a Holt-Duna partján fekszik, Szekszárdtól északra. Földrajzi adottságai alapján a mezőgazdasága által vált ismertté ez a vidék, különösen a dohánytermelés kapcsán. A jobbágyfelszabadítás a 19. század közepén zajlott le Faddon, abban az időszakban, amikor Sándor született. E nagyközség református temploma 1787-ben lett kész, a leégett római katolikus templom pedig 1864-ben épült újjá. A kataszteri telekkönyv nyilvántartás adatai alapján állítható, hogy 1855-ben már létezett zsidó imaház. Az 1882-es telekkönyv, amely már a házszámok rendezése utáni helyzetet tükrözi, a 659. szám alatt jegyzi az imaházat. Faddnak viszonylag nagy létszámú zsidó lakossága volt már 1848 előtt és után is. Nem kellett tehát az ott élő zsidóknak más településen gyakorolni hitüket. Nem sok emléke maradhatott Sándornak a községről, hiszen a Póth Lajos által írt megemlékezésben található rövid életrajzi adat szerint Sándor kilenc éves volt, amikor a család Faddról Kecskemétre került. Csekő Ernő főlevéltáros 2001-ben, a Tolnai Megyei Naplóban megjelent **Három testvér – három vallás papja** című cikke méltóképpen emlékezett meg a Venetianer testvérekről. Írása ráirányította a figyelmet a méltatlanul elfelejtett Venetianer fivérekre. Venetianer Albert, az apa kezdetben Faddon volt rabbi. Feleségét Stern Reginának hívták. Később Sándor Kecskeméten párhuzamosan járt a Talmud-iskolába és a keresztyén iskolába. Mint legidősebb fiút édesapja rabbinak szerette volna kitaníttatni. Heten voltak testvérek, akiket a szülők a zsidó vallás és hagyományok szellemében neveltek. Az elemi iskolát követően Sándor előbb a kecskeméti katolikus Piarista Gimnáziumba járt, majd az 1870/71-es iskolaévben beiratkozott a Kecskeméti Református Lyceumba, ahol elvégezte a bölcséleti tanfolyam 2. osztályát. A beiratkozási anyakönyvben a „szülők” rovatban annyi bejegyzés szerepel, hogy „József rabbi”. Rabbi édesapja a világi ismeretek és műveltség megszerzése céljából

járatta fiát keresztyén iskolába. Ez a zsidó felvilágosodás, a hászkálá egyik fontos célkitűzése volt. **Róna Tamás** doktori disszertációja hangsúlyozza azt a törekvést, amely a 19. század 60-as éveiben jellemezte a kecskeméti zsidóságot, mely szerint hazafiságukat oly módon igyekeztek kifejezni, hogy Kosuthról elnevezett pörgekalapot és zsinóros atillát viseltek”. A következő rövid idézet hivatott esetelni az akkori zsidóságnak a magyarságba történő integrálódási folyamatát (Kövér András szerint ez vitatható): *„Hogy milyen szinten igyekeztek integrálódni a magyar társadalomba, mi sem bizonyítja jobban, mint például az, hogy a Kecskeméten született Venetianer Lajos bátyja Sándor, református pap lett. „Az asszimiláció jelensége ebben az időszakban széles körűnek mondható.*

Sándor még a talmud-tóra iskolába járás idején találkozott a Messiás kifejezéssel. Különös, hogy nem a zsidó iskolában, hanem keresztyén osztálytársaitól hallott először a Messiásról. Mivel francia nyelvet tanult, ezért szerzett magának egy francia nyelvű teljes Bibliát, hogy nyelvismeretét kihasználva többet megtudjon a Messiásról. Amikor a talmud-tóra tanítója, mivel Sándor naivan megmutatta neki a Bibliát, megtudta hogy az ifjú Venetianer tiltott könyvet olvas, elvette azt tőle. Ez a negatív élmény nem keserítette el, sőt arra ösztönözte, hogy szerezzen egy másik Bibliát és azt olvassa. Paul Phillip Levertoffról, a szefárd származású, szintén keresztyén hitre tért kiváló hebraistáról tudjuk, hogy gyerekként találkozott „a tizenkét éves Jézus a templomban” címmel ellátott újszövetségi, héber nyelven írt történettel, amikor az utcán felvett egy eldobott papírt. Ennek a jézusi élettörredéknek az elolvasása indította el benne a vágyat, hogy megismerje Jézust, aki a zsidó rabbikkal okos beszélgetést folytatott a jeruzsálemi templomban. Hiába vették el tőle a talált iratot, később kereste és megtalálta az Újszövetséget.

Megtérése és keresztyén vallásra történő áttérése

Már gimnazista, amikor az evangélium által megszólítja őt Isten. Isten eszköze ebben a megszólításban a szintén zsidó

vallásban született, de keresztyénné lett Schönberger Károly András, Móron született hitben élő ember bizonyoságtétele. Schönberger Károlyról magyar nyelven alig találunk adatokat. Egyedül a néhai Póth Lajos szabadkai református lelkész által Venetianer Sándorról írt ismertetőben olvashatunk róla, valamint az *Izrael-Immanuel* messiási tanítások internetes portálon található Lichtenstein rabbiról írt életrajzban. Sokatmondó az a tény is, hogy **Schönberger Károly Andrást** sokkal inkább számon tartják az angol nyelvű irodalomban és **Dr. David Baron** mellett említik. Mivel a **Hebrew Christian Testimony to Israel (HCTI)** nemzetközi szervezet alapító tagja volt, ezért őt az angolszász irodalomban sokkal inkább ismerik és számon tartják, mint hazájában, ahol született.

Mennyire méltatlanul megfélemlítettünk ezekről a zsidó vallásból áttért keresztyén emberekről, akik szenvedések árán is vállalták a tanítványság útját. Sokan közülük kiváló képességgel és őszinteségi tudással rendelkeztek. Különösen igaz ez Venetianer Sándorra, aki Délvidéken tevékenykedett a legtovább és ott halt meg az első világháború előtt, 1902-ben az újsóvéi németajkú református gyülekezetben. Ennek az írásnak nem rejtett célja, hogy emléket állítson ezeknek a kiváló zsidó-keresztyén egyéneknek, elsősorban Venetianer Sándornak.

Az említett Évkönyvben Póth Lajos Venetianer Sándor latin nyelvű önéletrajzából idézi a következőket: *„Schönberger elolvasta velem a prófétaokat az evangéliumokkal és az apostolokkal együtt. Új világban és új ég alatt éltem én akkor! Valóban új értelmet kapott akkor számomra az Ótestamentom is.”* Venetianer Sándor tíz évvel korábban, 1873-ban fogadta el Jézus Krisztusban Istent, mint Lichtenstein Izsák (polgári nevén Ignác) rabbi, aki 1883-ban ismerte fel Jézusban a zsidók és minden ember Messiását. Többek között ők ketten voltak azok, akik nagyon sokat tettek azért, hogy minél több zsidó eljusson Krisztus megismerésére, és hogy az evangélium ereje járja át az emberek életét és gondolkodását. Sándor felvállalta a Jézus személyébe vetett hitét a családjában.

AZ ÁLDOTT ÉLETŰ REFORMÁTUS LELKÉSZ

E döntése alapján a zsidó vallás szerint ő aposztatává vált, akit a bevett szokás alapján ki kellett tagadni a családból és meggyászolni mint egy elhunytat. Süvét (süve: jiddisül gyászhat) szoktak ülni általában akkor, amikor valaki meghal a családban, vagy kitér a zsidó vallásból. Ilyenkor cipő nélkül kell ülni a földön, vagy a szokásosnál alacsonyabb helyen. „*A hagyományos zsidó felfogás nem ismeri a zsidó közösségből való teljes kilépés fogalmát és az áttérés ténye nem szünteti meg a zsidósághoz való tartozást, mert ez nem függ az ember önkényes elhatározásától, hanem a születéstől, amely meghatározza a vallásközösségbe való természetes elhelyezkedést*” – írja a Zsidó Lexikon az **áttérés (kitérés)** címszó alatt. A szülői ház elhagyása éhezéssel és nélkülözéssel járt. Póth Lajos írja az Évkönyvben, hogy a Venetianer család egyik ismerőse beszélt el neki, hogy Kecskemén a Venetianer lányok fekete ruhában jártak ebben az időszakban, gyászolván vallásukat elhagyó testvérüket. Önmaga így vall erről az időszakról: „*Ezután sok, Isten által küldött próbatételt álltam ki. (...) Akkoriban nyomorúságos nélkülözés, számtalan üldözés támadt rám. Előbb Pestre került fel, majd onnan a kedvezőtlen körülmények miatt Körösladányba ment egy zsidó elemi iskolába tanítani, de onnan menekülnie kellett, mivel tanítótársaihoz került egyik levele, amelyet Schönbergernek írt, akivel levél útján tartotta a kapcsolatot. Otthon, az atyai házban keresett menedéket. Apja örömmel fogadta őt vissza, azonban, amikor látta, hogy nem történt változás a hitéletét illetően, újra elküldte otthonról. Pénz híján nem tudott elutazni Kecse-*

métről. A gimnázium igazgatója szánta meg, akinek elpanaszolta szomorú helyzetét. Ő ajánlotta be egy keresztyén családba. Nyolc hónapig egy református családban húzta meg magát, ahol házitanítóként kereste meg kenyerét. Ebben az időben tette le az érettségi vizsgát a gimnáziumban 1871-ben. Amikor már sikerült az utazáshoz szükséges pénzt megkeresnie, először Pestre utazott, hogy újra találkozhasson Schönbergerrel. Ő azonban már nem tartózkodott Pesten, ezért Sándor továbbutazott Bécsbe, ahol az egyetemen először filozófiát és természettudományokat tanult (18 évesen). Ezek a tanulmányok saját bevallása szerint nem segítettek közelebb az igaz istenismerethez, ezért a Szentírás vált számára az egyetlen és valódi lelki táplálékká és vigasszá. 1873-ban Prágába utazott, ahol találkozott Schönbergerrel, akivel hosszas beszélgetést folytatott a hit égető kérdéseiről. Végül, mély belső vívódást követően befogadta életébe Jézust mint Messiást, és megkeresztelkedett. Ez 1873. augusztus 10-én történt.

Teológiai tanulmányai – felkészülés a lelkeszi szolgálatra

Megkeresztelkedését követően visszatért Bécsbe, hogy beiratkozzon az egyetem Protestáns Teológiai Karára (20 évesen). Erről tanúskodik az ELTE levéltárának adatbázisa. **Eduard Böhl** segítette őt abban, hogy a Szentírást helyesen értelmezze, és így a hitben erősítse őt. Abban az időben kevés olyan teológiai tanár volt, aki a református hitvallások talaján állt. Böhl ezen kevesek közé tartozott. Szerette a ma-

gyar teológus hallgatókat, különösen **Erdős Józsefet**, aki a későbbiek során nemzetközileg is elismert teológiai professzor lett, és Venetianer Sándort. Mindketten famulusai voltak a neves professzornak és később mindketten taníthattak volna a bécsi Protestáns Teológiai Akadémián, de egyikük sem fogadta el a felkérést. 1874-ben Venetianernek alkalmá nyílt Bázélbe menni, ahol többek között keleti nyelveket tanult. Egy tanévet töltött ott, majd visszatért Bécsbe, hogy Böhl közelében lehessen és tőle tanulhasson. Hálás maradt mindvégig azért, hogy e kiváló férfiú mellett tölthetett el még egy másfél évet. Ezt követően Böhl professzor ajánlatára Debrecenbe utazik, ahol 1877-ban teszi le az I. lelkész-képesítő vizsgáját. Egyébként nem tanult a Debreceni Református Teológiai Akadémián. Nagyjából ebben az időszakban (1874-78) volt a debreceni Kollégiumnak teológusa Erdős József, aki később ennek az ősi intézménynek a rendes teológiai tanára lett. Venetianer és Erdős között szoros barátság szövődött. Mindketten Eduard Böhl kedvelt tanítványai és teológiai irányzatának követői voltak, és többek között a Szabad Egyház c. lapban is publikáltak. Erdős József teológiai tanárkodását megelőzően közvetlenül Venetianer Pancsováról történő távozása után, kerül a helyére (Pancsovára) 1881-ben. Venetianer 1880-ban újsóvéi lelkész lesz. Amikor Venetianer 1884-ben egy időre a trieszti reformátusok lelkésze lesz, Erdős József foglalja el még ebben az évben a helyét Újsóvéén.

Vajs Tibor lelképásztor

AZ ANYAKÖNYVBEN OLVASTUK

Ács: megkeresztelték: Tarics Marcell Lászlót, Tóth Tamást, Kovács Botondot,
házasságot kötött: Szuri István és Kopócs Ildikó
eltemették: Alföldi Lajosné

Ászáron eltemettük: Bácsi Gézőt.

Hántán eltemettük: Molnár Sándornét

Nagyigmánd: Megkereszteltük: Bánházi Áron, Bánházi Anett, Bánházi Gábor, Bánházi Ágnes,
Vincze István, Mezei Réka, Mezei Tibor és Balogh Luca
Házasságot kötött: Csapó Zoltán és Csonka Zsuzsanna
Itemettük: Karikó József, Róth Károlyné, Patonai Lajos,
Bajcsai László

Kömlöd: házasságot kötött:

Senkár János és Kreiber Krisztina

Környe: megkeresztelték Juhász Szabolcsot

Oroszlány: megkeresztelték Mátéfi Lórándot és
Marosi Videt

Tárkányon eltemettük: özv. Kalmár Lajosné

SZABADTÉRI ISTENTISZTELET NAGYIGMÁNDON

Tavaly októberben Pákozdon kirándultunk, éppen a Hét Határos hit-tanosok hagyományos őszi kirándulá-sán vettünk részt, amikor Sugár Tamás, Nagyigmánd református lelkipásztora, mosolyogva vont félre, s elmondta, hogy van egy terve. Megkért, hogy segítsék ennek a tervnek a megvalósítá-sában. Azonnal és örömmel mondtam ígert a megtisztelő felkérésre, melynek történetét szeretném most elmesélni.

Tamással évek óta ismerjük egymást. Családommal örömmel veszünk részt a közös programokon, fele-ségemmel ahol tudunk, szívesen segítünk a gyü-lekezet körüli teendők-ben, főleg a tagyosi tábor életében. Mindezek mel-lett – párommal ezt több-ször is megbeszéltük – jó szívvvel hallgatjuk a tiszte-letes úr prédikációit. Én kimondottan szeretek is vele beszélgetni, erre többször is találtunk már alkalmat. Ezen beszélge-téseink közben sokszor szóba került a zene, a zene szeretete, a zenehall-gatás és zenetanulás fon-tossága. Ez, úgy gondolom, a jelen tör-ténet egyik induló pontja.

A tiszteletes úr a gyülekezet-nek is elmesélte, hogy a tavaly elké-szült nagyigmándi szabadtéri színpad használatára teljes támogatást kapott Nagyigmánd polgármester asszonyától, Hajduné Farkas Erikától. Ahogy ő mondta, udvariasan megköszönte, gon-dolván, hogy nem tudja, hogyan hasz-nálhatná a színpadot a református gyü-lekezet. De, a gondolat már el volt ült-etve... S talán ez volt a második pont, ahonnan elindultunk.

Pákozdon már kész gondol-a-tokkal várt engem Tamás. A számomra nagyon kedves kérése az volt, hogy részt vennék –e egy rendhagyó munká-ban: szabadtéri Istentiszteletet szeretne megvalósítani. Vállalnám –e a munka zenei részének irányítását, számíthat –e rám ebben az első próbálkozásban? Zenéről volt szó, ráadásul általam sokra becsült emberekkel együtt dolgozva, nem volt mit gondolkozni a kérésen, ott azonnal és örömmel vállaltam a részvé-telt.

A szabadtéri Istentisztelet kon-cepciója ekkor már készen volt: a rend-hagyó helyszínnel szeretnénk egy kicsit színesebbé tenni ezt az alkalmat, kicsit kinyitni az ajtókat, hogy jelezzük, azo-kat is várjuk, akik a templomban keve-sebbszer vesznek részt Istentiszteleten. Azzal, hogy megszokott templomi or-gona helyett más hangszereket haszná-lunk, még izgalmasabb lenne az alka-lom. És, hogy teljes legyen az újdonság élménye, a megszokott énekek helyett

szerencsém több zenekarban, zenekari formációban zenélni, így van összeha-sonlítási alapom. Öszintén mondhatom tehát, hogy az első alkalomtól kezdve összeszokott társaság formájában dol-goztunk: görcs- és feszültségmentes munka folyt, a célt szem előtt tartva, folyamatosan alakítva az eredményt. Az első próbák alkalmával minden egyes alkalommal feltaláltuk a spanyol-viaszt, talán kétszer nem ugyanúgy előadva a darabokat, próbálgatva a be-vezetéseket, lezárásokat.

Első alkalommal egy régi elektromos orgonát hasz-nálva a billentyűs hang-szerként, Judit kezei kö-zött, második alkalommal már egy szintetizátort elő-véve... Kísérleteztünk, s jó volt ezt megélni.

A harmadik alkalommal már csatlakoztak hozzánk a gyülekezet fiataljai, akik hangjukkal tették teljessé a közös zenélés élményét. Örülök, hogy volt alkal-munk a közös munkára, ezúton is köszönöm nekik a részvételüket. Bízom benne, hogy dolgozunk még együtt...

Sajnos Judit az utolsó próbán, illetve magán a nagy alkalmon már nem tudott velünk lenni, ennek ellenére én ennek a formációnak az állandó tag-jaként tekintek rá, s neki is köszönöm a közös munkát és szép órákat. A követ-kező alkalommal itt folytatjuk...

A sok órányi készülés után eljött 2015.06.07. vasárnapja. Nagyon izgultunk, hogy jó idő legyen, s ne kell-jen az egy héttel későbbre tervezett eső napot igénybe vennünk. Szerencsére ragyogó napra ébredtünk, s ez így is maradt estig.

Az Istentisztelet rendje az apostoli köszöntés és köszöntés, köszö-netmondás, bevezető gondolatok után egy énektanulással folytatódott. Itt kap-tak szerepet a gyermekeink, akik profi csapat módjára a színpadon többször elénekelték a gyülekezetnek a két új dalt. Mindezt úgy, hogy velük közös zenés alakalmunk nem volt, így nekik is külön köszönet jár az ügyes munká-jukért.

is kicsit mást fogunk előadni: lesz olyan dal, ami a gyülekezet gyermek tagjainak lenne kedvesebb, olyan, ami mindenkinek kicsit újdonság, illetve lenne olyan is, ami a hagyományos „vonalat” követi.

Idén márciusban megkezdjük a közös munkát zenész társaimmal, Su-gárné Damó Márta, református lelkész, fuvola és Vincze Judit, református kán-tor, zongora zenekari összeállításban.

A kiválasztott repertoár a kö-vetkező volt: „Itt van Isten köztünk”, „Jézus, tiszta lényed nézve” és a gyer-mekek kedvence, az „Áldásoddal me-gyünk”.

A szereplők adottak voltak, a repertoár készen volt, ennek megfelelő-en már „csak” annyi dolgunk volt, hogy a zeneszámokat megfelelően szólaltas-suk meg. Öt alkalommal találkoztunk, minden egyes zenekari próba alkalmá-val 2-3 órát dolgoztunk együtt. Azt gondolom, hogy a próbáink nagyon jó hangulatban teltek. A munka iránti tisz-teletből adódó komolyság mellett ren-geteget kacagtunk együtt. Nekem volt

SZABADTÉRI ISTENTISZTELET NAGYIGMÁNDON

Nagyon nagy öröm volt már ekkor látni, hogy a Tamás által elképzelt cél azonnal megvalósult: az egész gyülekezet egy emberként énekelt a gyerekekkel. Zenészként ennél szebb élmény nincs! Így azt gondolom, ha volt is bennünk izgalom a délután alakulása miatt, az az első akkordok, dal-lamok megszólaltatásával eltűnt belőlünk: Márton is azt láttam, hogy felszabadultan tudjuk szolgálni a gyülekezetet.

A tiszteletes úr, mint jó karmester irányította a zenélést is az Istentisztelet mellett: én személy szerint ugyanúgy hallgattam őt, mintha nem a színpadon ülnék, s a jó irányítás miatt szinte éreztem, mikor kell a hangszeremért nyúlnom, s felállni a mikrofon mögé. A bibliai idézetek magyarázatát követte egy közös ének, újra magyarázat, ének, így tovább, egészen a közös, záró énekig.

A színpad elé kihelyezett padok számát alapul véve Tamással úgy számoltuk, hogy körülbelül kétszázan voltunk együtt ezen a délutánon. Én nagyon jól éreztem magam. Ami ennél fontosabb, azt gondolom, hogy a gyülekezet tagjai is hasonlóan érezhettek. Többen kerestek meg az alkalom végén, s azonnal jelezték, hogy ezt ők is így gondolják. Bízom benne, hogy sikerült mindenki délutánját széppé tenni ezzel a rendhagyó alkalommal.

A megtisztelő felkérés alkalmával már beszéltük a tiszteletes úrral, hogy ha kedvező a fogadtatása, akkor folytatjuk a megkezdett munkát, s teremtünk alkalmat hasonló rendezvényre a jövőben is. Ha erre sor kerül, én ott leszek ismét!

**Schulmann István
Nagyigmánd**

Végre itt, a nyár, sóhajtottak fel sokan közületek. Lehet játszani, sokáig aludni. De én a nyárra is küldök nektek egy kis olvasnivalót, méghozzá olyan bibliai személyekről, akikre valamilyen szép tulajdonság jellemző, amit talán ti is örömmel követnétek, szeretnétek olyanok lenni. Az első ilyen tulajdonság, a hűség. Erről persze sokan közületek felnyögnek, de én nem kiskutya vagyok, aki hűséges a gazdijához! pedig higgyétek el, az embereknek is szükséges, hogy hűségesek legyenek. A történet főszereplője: Naomi és Ruth, két asszony, akiket Isten egy közös családban egyesített. Naominak volt férje és két fia, akik megházasodtak, feleségük Orpa és Ruth volt. De a boldogság elkerülte őket, meghalt előbb Naomi férje, majd a fiai is. A három asszony árván maradt. Éheztek, fáztak, és Naomi elhatározta, visszatér szülőföldjére, a lányokat pedig haza küldi saját szüleikhez. Orpa hajlandó is volt, de Ruth ragaszkodott az anyósához. Azt mondta, ahová ő megy ott a helye neki is, Naomi Istene az ő Istene is és csak a halál választja el őket. Végül együtt indulnak el, letelepednek Betlehemben és lassan minden jóra fordul. Naomi úgy szereti Ruthot, mintha édes gyermeke lenne. Tanácsokat ad neki s végül a lány férjhez megy egy becsületes emberhez, Boázhoz, akivel gyermekük is születik. Ruth hűsége megmaradt végig és ennek a jutalma, hogy Isten megajándékozta egy boldog élettel. A hűség azonban nem csak emberek között érvényes, hanem Isten és ember között is. Ezt a hűséget nevezzük hitnek, amikor jó, vagy rossz ér minket, bízunk a mi mennyei Atyánk szeretetében, hűségében és Ő is örül a felé áradó bizalomnak. Végül egy történetet szeretnék megosztani veletek a HÜSÉGRŐL.

Valahol az egyik kórházban feküdt egy kisfiú és műtetre várt. Az ilyesmi nem tartozik a legkellemesebb dolgok közé. A kisfiú is félt tőle. Édesapja eljött hozzá az operáció előtt, és bátorítani kezdte gyermekét.

- Ó apukám, nem félnék én semmit, ha te mellettem lennél.

- Rendben van – mondotta

GYEREKSAROK

az édesapa -, mellette maradtok.

Az orvos bele is egyezett. A kisfiút föltették a műtőasztalra. Mielőtt elaltatták volna, utoljára megszorította édesapja kezét. Mikor aztán elaludt, így szólt az orvos az apjához:

Most már elmehet, mert megkezdjük a műtétet.

- Nem, nem megyek el – válaszolta az apa. – megígértem kisfiamnak, hogy mellette maradok, és szeretném megtartani ígéreteimet.

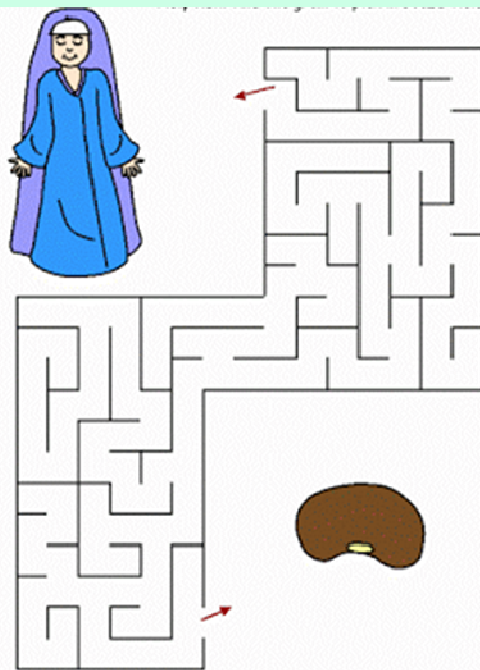
- Ha úgy gondolja, ám maradjon – egyezett bele az orvos.

Az operáció sikerült. Amikor a kisfiú fölébredt, keze még mindig az édesapja kezében pihent. Mosolyogva nézett édesapjára, és ezt mondta: ó milyen jó, hogy mellettem maradtál! Így nyugodtan alszom tovább.

Íme, ilyen bátorítóan hatott a kisfiúra édesapja jelenléte. Ti azonban tudjátok, hogy földi apukátokon kívül van egy mennyei Atyánk is, Isten. Ő is hűségesen megtartja ígéreteit. Ne félj hát benne bízni és legyél te is az Ő hűséges földi gyermeke.

A következő képeket kivághatod és benne Ruth és Naomit ábrázoló szívecskét kapsz. A másik ábra pedig egy labirintus, amiben Ruthnak el kell jutnia magocskáig. Jó munkát!

Judit néni

BIBLIAÓRÁSOK AZ ŐRSÉGBEN

Az ácsi gyülekezetben rendszeresen bibliaórákra járókkal június 10-11-én kirándulni voltunk az Őrségben. A bibliaóras gyülekezet azokból az asszonyokból áll, akik egyébként is minden szolgálatban részt vesznek. Az ősztől pünkösdig terjedő hónapokban hetente egyszer találkozunk. Ezek a szerda esteken most az evangéliumok nőalakjait vettük sorra: Erzsébet, Mária, naini özvegy stb. A tavalyi évben voltunk először együtt ezzel a lelkes kis csapattal kirándulni. Ennek sikerén felbuzdulva indultunk idén is a kétnapos „csendesnapra”. Célunk az Őrség volt. Körmenden a Batthyány-kastélyban időztünk, csodálatos porcelánokat, érdekes cipőket láttunk, megismerkedtünk a kastély és a Batthyányiak történetével. A boldoggá avatott Batthyány-Strattmann László ősei között a reformáció buzgó pártfogói is ott voltak. A szöcei tőzegmohalápban tett kis séta után a Vadása-tó partján élveztük a természet szépségét, a nyugalmat. Hegyhátszentjakabon az olajütéssel ismerkedtünk meg sok érdekes és hasznos információt kaptunk. Még felbaltogtunk a pankaszi haranglábbhoz, az őrségi építészet emblemikus emlékéhez, de már vártuk a pihenést. Ez is elérkezett: Szalafőn egy vendégházban

vártak minket a háziak. A közös vacsora után a szalafői templomban fejeztük be a napot énekléssel, imádsággal. A másnapi „házi” reggeli után a bajánsényei templomban tartottuk kis áhítatunkat, amivel a napot kezdtük. Szakáll Zoltán nagytiszteletű úr szavai a hellyel, az őrségi reformátusság értékeivel és helyzetével ismertettek meg minket. Magyarorszábatfa várt minket a fazekas házzal, a faluban dolgozó fazekasok szép termékeivel. Nem csak gyönyörködtünk, egy-egy darabnak nem tudtunk ellenállni, vásároltunk is. Áhítattal ültünk be a veleméri temp-

lomba, amelynek fényeiről, freskóiról érdekesítő tájékoztatást kaptunk. A vidéktől a szentgyörgyvölgyi templomban búcsúztunk el, elénekelve többek között a festett mennyezeten idézett zsoltárt: „Ő seregeknek Istene...” A két nap során sok mindent láttunk, hallottunk, (megkóstoltunk) az Őrség értékeiből. Mégsem csak „kirándulás” volt az út. Testvéreket találtunk, egyházunk egyik különleges helyzetű vidékével ismerkedtünk meg. Mindezekben a lelkünk, hitünk is gazdagodott.

Gerecsei Zsolt

TATA JÚLIUS 21-25. EDZŐTÁBOR

Ha jártál már Csillagponton, nem tudunk újat mondani neked. Ha még nem is hallottál róla, szívesen megosztjuk veled: a Csillagpont ifjúsági találkozó, ami több mint egy évtizede, két évente, alkalmanként közel 3500 fiatalt vonz. A Csillagpont egy ifjúsági találkozó, ezért a rendezvényre 14-35 éves fiatalokat várunk.

CSILLAGPONT 2015

Csillagpont 2015				
Időpontok	Nagyszínpad	Kisszínpad	Dicsőítő sátor	Közösségi terek (központi program sátrak)
07:15-07:45	REGGELI ÁHÍTAT (10 félé, 10 helyszínen)			
07:45-09:00	reggeli			
09:00-10:30	DICSŐÍTÉS a Csillagpont Band szolgálatával és FŐELŐADÁS			
10:45-12:00	KISCSOPORTOS BESZÉLGETÉS (120 csoportban, korosztályonként)			
12:00-13:30	ebéd			
13:30-17:45	KULTURÁLIS ÉS SPORT PROGRAMOK			
17:45-19:00	vacsora			
19:00-20:00	ESTI ÁHÍTAT			
20:00-21:30		Keresztén-koncert	Dicsőítés	PROGRAMOK KÖZÖSSÉGI TEREKBE: * Középiskolás Pont, * Egyetemista Pont, * Klasszikus Pont * Érzékenyítő Pont * Öko/ Zöld Pont * Párkapcsolati Pont
21:30-22:30	Világi koncert		Keresztén/világi koncert	
22:30-23:30		DJ		

Újságunkat – hirdetőinknek és alapítványunk támogatóinak köszönhetően – ingyenesen juttatjuk el olvasóinkhoz !

Hét Határ Református hitéleti lap. Megjelenik minden hónap első vasárnapján Ács, Ászár, Bana, Bábolna Bokod, Csép, Császárs, Dad, Ete, Kisigmánd, Kisbér, Kömlőd, Környe, Környebánya, Nagyigmánd, Oroszlány, Réde, Vérteskethely, Szákszend, Tárkány reformátusai közt

Kiadó: "Közelebb Egymáshoz" Alapítvány 2941 Ács, Fő u. 71. Felelős kiadó: Gerecsei Zsolt elnök

Szerkesztőség: 2853 Kömlőd, Perczel u. 26. tel.: 06-34/578-503 fax.: 06-34/470-543 email.: hethatarlap@freemail.hu

Felelős szerkesztő: **Bogáth István** Nyomtatás: MONTÁZS Press Kft. Oroszlány tel.: 20/454-35-41 Molnár Ferenc ügyvezető

Internet elérhetőség: www.hethatar.refdunantul.hu

ISSN 1417 - 7641